

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

31 Μαΐου 2019

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 1986

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 25428

Έγκριση Κανονισμού του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο: «Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές» του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
(Συνεδρίαση 2958/12 και 13-4-2018)

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του ν. 4485/2017 (ΦΕΚ 114 Α΄) «Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, και ιδίως του άρθρου 45 παρ. 1.

2. Τις διατάξεις των άρθρων 19 (παρ. 7) του ν. 4521/2018 και 17 (παρ. γ) του ν. 4559/2018.

3. Τις υπουργικές αποφάσεις με αριθμό: α) 216772/Ζ1/8-12-2017 (ΦΕΚ 4334/τ.Β΄/12-12-2017): «Τρόπος κατάρτισης του αναλυτικού προϋπολογισμού λειτουργίας και της έκθεσης βιωσιμότητας των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών» και β) 131757/Ζ1/2-8-2018 (ΦΕΚ 3387/τ.Β΄/10-8-2018): «Ρύθμιση θεμάτων απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών των Ελληνικών ΑΕΙ».

4. Τις διευκρινιστικές εγκυκλίους του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων με αριθμό: α) 163204/Ζ1 ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ/29-9-2017 «Εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4485/2017 (Α΄ 114) για θέματα μεταπτυχιακών σπουδών και εκπόνησης διδακτορικών διατριβών-Λοιπά θέματα», β) 203446/Ζ1/22-11-2017 «Διευκρινήσεις σχετικά με την εφαρμογή διατάξεων του ν. 4485/2017 (Α΄ 114), και γ) 227378/Ζ1 ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ/22-12-2017 «Εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4485/2017 (Α΄ 114) για θέματα μεταπτυχιακών σπουδών», δ) 22879/Ζ1/9-2-2018 «Εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4485/2017 (Α΄ 114), ε) 26407/Ζ1/15-2-2018 «Ίδρυση-Επανάδρυση ΠΜΣ σε εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4485/2017 (Α΄ 114), και στ) 45070/Ζ1/19-3-2018 Κοινοποίηση διατάξεων του ν. 4521/2018 (Α΄ 38) «Ίδρυση Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και άλλες διατάξεις».

5. Το έγγραφο με αριθμό 34783/Ζ1 ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ/5-3-2019 με θέμα: «Εφαρμογή της διάταξης του ν. 4559/18 (Α΄ 142) για τον ελάχιστο αριθμό εισακτέων σε Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών» (ΑΔΑ: Ω66Η4653ΠΣ-ΤΩΚ).

6. Τις διατάξεις του ν. 3374/2005 και ιδίως τα άρθρα 14 και 15 (ΦΕΚ 189/τ.Α΄/2.8.2005) «Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων. Παράρτημα διπλώματος», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

7. Την απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (συνεδρίαση με αριθμό 102/27-2-2018).

8. Την απόφαση της Συγκλήτου με αριθμό 29537/11-7-2018 (ΦΕΚ 3647/τ.Β΄/27-8-2018) ίδρυσης του ΠΜΣ με τίτλο: «Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές» του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

9. Το ΦΕΚ 13/τ.Υ.Ο.Δ.Δ./16-1-2015 (16703/14-1-2015) απόφαση του Συμβουλίου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης) και την 12733/Ζ1/23-1-2015 διαπιστωτική πράξη του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων (διορισμός Πρύτανη μετά την επανάληψη της διαδικασίας σε συμμόρφωση της 4474/2014 απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας (Τμήμα Γ).

10. Το ΦΕΚ 28/τ.Υ.Ο.Δ.Δ./23-1-2015 (διόρθωση της 16703/14-1-2015 απόφασης του Συμβουλίου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης).

11. Την 12733/Ζ1/23-1-2015 (ΑΔΑ 6Ε5Β9-53Ν) διαπιστωτική πράξη του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων για το διορισμό του Πρύτανη του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με πλήρη θητεία από τις 16-1-2015 (ημέρα δημοσίευσης της Πράξης του Συμβουλίου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως).

12. Τις διατάξεις του άρθρου 18 παρ. 6 β΄ του ν. 4559/2018 «Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ιόνιο Πανεπιστήμιο και άλλες διατάξεις» σύμφωνα με το οποίο «Οι θητείες των υπηρετούντων κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου μονομελών οργάνων διοίκησης λήγουν την 31η Αυγούστου του ακαδημαϊκού έτους στη διάρκεια του οποίου πρόκειται να λήξει η θητεία τους, σύμ-

φωνα με τις διατάξεις που ίσχυαν κατά το χρόνο εκλογής τους». Ως εκ τούτου, η θητεία του υπηρετούντος Πρύτανη λήγει την 31η Αυγούστου 2019.

13. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού ή του τακτικού προϋπολογισμού του ΑΠΘ, αποφασίζουμε:

Εγκρίνουμε τον Κανονισμό του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο: «Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές» του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ως εξής:

ΜΕΡΟΣ Α'

Άρθρο 1

Σκοπός του ΠΜΣ

Το ΠΜΣ αποσκοπεί στην προαγωγή της γνώσης, την ανάπτυξη της έρευνας, την ικανοποίηση των εκπαιδευτικών, ερευνητικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και αναπτυξιακών αναγκών της χώρας στον τομέα των Διεθνών και Ευρωπαϊκών Νομικών Σπουδών καθώς και στην κατάρτιση επιστημόνων υψηλού επιπέδου.

Άρθρο 2

Μεταπτυχιακό τίτλο

Το ΠΜΣ απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Νομικές Σπουδές» και παρέχεται η δυνατότητα λήψης μιας εκ των ακόλουθων ειδικεύσεων: α) Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, β) Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο και Δίκαιο των Διεθνών Συναλλαγών και γ) Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο.

Άρθρο 3

Διοίκηση του ΠΜΣ

Τα αρμόδια Όργανα για τη διοίκηση, οργάνωση και λειτουργία του ΠΜΣ είναι:

α) Η Σύγκλητος του ΑΠΘ, η οποία είναι αρμόδια για τα θέματα ακαδημαϊκού, διοικητικού, οργανωτικού και οικονομικού χαρακτήρα, και ασκεί όσες αρμοδιότητες σχετικά με το ΠΜΣ δεν ανατίθενται από το νόμο ειδικώς σε άλλα όργανα.

β) Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών, που αποτελείται από τον/την Αντιπρύτανη/νι Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικών Θεμάτων, ο/η οποίος/α εκτελεί χρέη Προέδρου και τους Κοσμήτορες του ΑΠΘ, ως μέλη και έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 32 παρ. 5 ν. 4485/2017.

γ) Η Συνέλευση του Τμήματος Νομικής, η οποία έχει τις αρμοδιότητες που ορίζονται στο άρθρο 31 παρ. 3 ν. 4485/2017.

δ) Η Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) του ΠΜΣ, η οποία απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, που έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και εκλέγονται από τη Συνέλευση του Τμήματος για διετή θητεία και είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας του ΠΜΣ.

ε) Ο Διευθυντής του ΠΜΣ, ο οποίος είναι μέλος της ΣΕ και ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διετή θητεία. Ο

Διευθυντής δεν μπορεί να έχει περισσότερες από δύο (2) συνεχόμενες θητείες και δεν δικαιούται επιπλέον αμοιβή για το διοικητικό του έργο. Ο Διευθυντής έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 31 παρ. 8 ν. 4485/2017 και όποιες άλλες ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος (άρθρο 45, παρ. 1γ).

Άρθρο 4

Προϋποθέσεις εγγραφής

1. Στο ΠΜΣ γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Νομικής πανεπιστημίων της ημεδαπής ή αντίστοιχων Σχολών ή Τμημάτων αναγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Στο ΠΜΣ μπορεί να γίνονται δεκτοί και πτυχιούχοι άλλων Σχολών ή Τμημάτων πανεπιστημίων της ημεδαπής ή αναγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, μετά από αίτηση των υποψηφίων προς τη ΣΕ του ΠΜΣ η οποία υποβάλλεται το αργότερο την 31η Μαΐου κάθε έτους. Η ΣΕ αποφασίζει αιτιολογημένα το αργότερο την 30η Ιουνίου κάθε έτους, εκτιμώντας τη δυνατότητα του υποψηφίου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του προγράμματος.

2. Ο αριθμός των εισακτέων κατ' έτος ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε 30 φοιτητές.

3. Η εισαγωγή στο ΠΜΣ γίνεται με εισαγωγικές εξετάσεις, μετά από προκήρυξη, που πραγματοποιείται εντός του μηνός Μαΐου κάθε έτους.

4. Η προκήρυξη προσδιορίζει:

α) Τα απαραίτητα προσόντα των υποψηφίων.

β) Τα δικαιολογητικά και την προθεσμία υποβολής τους.

γ) Τον τρόπο και τη διεύθυνση της υποβολής των δικαιολογητικών.

δ) Τις ημερομηνίες διεξαγωγής των εξετάσεων.

ε) Τη διαδικασία αξιολόγησης των υποψηφίων.

5. Ο υποψήφιος υποβάλλει στη Γραμματεία του ΠΜΣ τα παρακάτω δικαιολογητικά:

α) Αίτηση συμμετοχής στο ΠΜΣ.

β) Αντίγραφο πτυχίου ή πτυχίων ελληνικού πανεπιστημίου, ή σε περίπτωση πτυχιούχων πανεπιστημίων της αλλοδαπής, πιστοποιητικό αναγνώρισης ισοτιμίας και αντιστοιχίας από το ΔΟΑΤΑΠ καθώς και αντιστοιχία της βαθμολογικής κλίμακας αυτών με τη βαθμολογική κλίμακα των ημεδαπών τίτλων.

γ) Πιστοποιητικό σπουδών με αναλυτική βαθμολογία όλων των προπτυχιακών μαθημάτων, στο οποίο αναγράφεται και ο ακριβής βαθμός του πτυχίου.

δ) Φωτοτυπία της αστυνομικής ταυτότητας ή διαβατηρίου.

ε) Οι αλλοδαποί καταθέτουν πιστοποιητικό επάρκειας της ελληνικής γλώσσας από Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας πανεπιστημιακού ιδρύματος ή ελληνικό απολυτήριο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή πτυχίο ελληνόγλωσσου Πανεπιστημιακού Τμήματος.

Επιπλέον των παραπάνω δικαιολογητικών, ο υποψήφιος, αν επιθυμεί να απαλλαγεί από την εξέταση της ξένης γλώσσας, υποβάλλει πιστοποιητικό άριστης γνώσης (επίπεδου C2) της αγγλικής, γαλλικής, ή γερμανικής γλώσσας, σύμφωνα με το σύστημα του Συμβουλίου της Ευρώπης, το οποίο γίνεται αποδεκτό από το ΑΣΕΠ.

Άρθρο 5

Διαδικασία και κριτήρια επιλογής εισακτέων

1. Οι υποψήφιοι εξετάζονται σε δύο από τα εξής τρία μαθήματα: α) Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, β) Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο, γ) Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο.

Απαιτείται επίσης η επιτυχής γραπτή εξέταση στην αγγλική, γαλλική ή γερμανική γλώσσα σε νομικό κείμενο γενικού περιεχομένου, εκτός εάν οι υποψήφιοι έχουν πιστοποιημένη άριστη γνώση της αγγλικής, γαλλικής ή γερμανικής γλώσσας σύμφωνα με το σύστημα του Συμβουλίου της Ευρώπης, το οποίο γίνεται αποδεκτό από το ΑΣΕΠ.

2. Η Συνέλευση του Τμήματος ορίζει κατ' έτος, το αργότερο εντός Μαΐου, Επιτροπή Επιλογής και Εξέτασης, απαρτιζόμενη από τα μέλη ΔΕΠ που ορίζονται ως εξεταστές των μαθημάτων. Ως εξεταστές για τη βαθμολόγηση των γραπτών των υποψηφίων ορίζονται δύο καθηγητές ανά εξεταζόμενο μάθημα, καθώς και ένας ως αναπληρωματικός των κύριων εξεταστών. Εξεταστές ορίζονται καθηγητές ή λέκτορες μεταξύ των διδασκόντων του εξεταζόμενου μαθήματος και, εάν τούτο δεν είναι εφικτό, μεταξύ των διδασκόντων συναφών μαθημάτων. Ως εξεταστές ορίζονται καθηγητές ή λέκτορες μεταξύ των διδασκόντων του εξεταζόμενου μαθήματος και, εάν τούτο δεν είναι εφικτό, μεταξύ των διδασκόντων συναφών μαθημάτων. Ως εξεταστές για την ξένη γλώσσα μπορούν να ορίζονται καθηγητές και λέκτορες της Σχολής ή και μέλος της κατηγορίας Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π) της αντίστοιχης ξένης γλώσσας. Οι δύο εξεταστές βαθμολογούν ισότιμα. Η βαθμολογία της ξένης γλώσσας καταχωρείται με τον τελικό χαρακτηρισμό: «επιτυχώς» ή «ανεπιτυχώς» και όχι με αριθμητικό βαθμό.

3. Η Επιτροπή καταρτίζει πλήρη κατάλογο με όλους τους υποψηφίους και, ύστερα από τον σχετικό έλεγχο, απορρίπτει όσους δεν πληρούν τα ελάχιστα κριτήρια που ορίζονται στον παρόντα Κανονισμό και την Προκήρυξη.

4. Οι εξετάσεις πραγματοποιούνται το πρώτο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου, με καλυμμένα τα στοιχεία των υποψηφίων και η βαθμολόγηση των γραπτών ολοκληρώνεται το αργότερο ως το τέλος του δεύτερου δεκαήμερου του ίδιου μήνα.

5. Ο υποψήφιος θεωρείται ότι πέτυχε στις εισαγωγικές εξετάσεις του ΠΜΣ, όταν το άθροισμα των βαθμών των δυο εξεταστών σε καθένα από τα δύο εξεταζόμενα μαθήματα είναι τουλάχιστον δώδεκα (12), και παράλληλα επιτυγχάνει στο μάθημα της ξένης γλώσσας. Η βαθμολογική κλίμακα για κάθε εξεταστή είναι μηδέν ως δέκα (0 - 10).

6. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας και την αποκάλυψη των ονομάτων ενώπιον της Επιτροπής Επιλογής και Εξέτασης, η Επιτροπή καταρτίζει πίνακα επιτυχόντων. Κριτήρια αξιολόγησης για την κατάταξη των επιτυχόντων είναι:

α) Η βαθμολογία σε κάθε εξεταζόμενο μάθημα, με βαθμολογική κλίμακα δώδεκα ως είκοσι (12 - 20), με συντελεστή αξιολόγησης 0,35 και μέγιστη βαθμολογία για κάθε μάθημα τα επτά (7) μόρια ($20 \times 0,35 = 7$). Το μάθημα της ξένης γλώσσας δεν λαμβάνει συντελεστή αξιολόγησης και αρκεί η επιτυχής εξέτασή του.

β) Ο βαθμός πτυχίου, με βαθμολογική κλίμακα πέντε ως δέκα (5 - 10), με συντελεστή αξιολόγησης 0,5 και μέγιστη βαθμολογία τα πέντε (5) μόρια ($10 \times 0,5 = 5$).

γ) Η πιστοποιημένη άριστη γνώση σύμφωνα με τα καθιερωμένα διεθνή πρότυπα (επίπεδο C2) δύο ξένων γλωσσών (αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά), με βαθμολογία ένα (1) μόριο.

7. Για την τελική βαθμολογία λαμβάνεται υπόψη ο ακέραιος αριθμός και τα τρία πρώτα δεκαδικά ψηφία. Ο πίνακας επιτυχόντων επικυρώνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Σε περίπτωση ισοβαθμίας, θεωρούνται όλοι οι ισοβαθμούντες υποψήφιοι ως επιτυχόντες.

8. Ο τελικός πίνακας των επιτυχόντων αναρτάται στον πίνακα ανακοινώσεων της Γραμματείας και στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

Άρθρο 6

Εγγραφή επιτυχόντων και δηλώσεις μαθημάτων

1. Οι εγγραφές των εισαγομένων μεταπτυχιακών φοιτητών αρχίζουν μετά από ανακοίνωση της Γραμματείας του ΠΜΣ. Η χρονική διάρκεια των εγγραφών είναι δέκα (10) ημέρες. Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την εγγραφή είναι: α) φωτοτυπία της αστυνομικής ταυτότητας, και β) μία (1) φωτογραφία, εκτός αν κριθούν απαραίτητα και περαιτέρω δικαιολογητικά μετά από απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

2. Μαζί με τα πιο πάνω δικαιολογητικά, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές δηλώνουν τα μαθήματα που θα παρακολουθήσουν κατά το πρώτο εξάμηνο των σπουδών τους. Η διαδικασία αυτή επαναλαμβάνεται και αμέσως μετά την ολοκλήρωση της εξεταστικής περιόδου του Φεβρουαρίου, για τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου. Οι σχετικές δηλώσεις καταχωρίζονται ηλεκτρονικά στην ατομική μερίδα του/της μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/τριας.

Άρθρο 7

Διάρκεια σπουδών

1. Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ είναι τρία (3) εξάμηνα. Κατά τα δύο πρώτα πραγματοποιείται η διδασκαλία των μαθημάτων και κατά το τρίτο εξάμηνο, η συγγραφή της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

2. Το χειμερινό εξάμηνο αρχίζει την πρώτη εβδομάδα του Οκτωβρίου και διαρκεί 13 πλήρεις εβδομάδες. Την πρώτη εβδομάδα του Φεβρουαρίου πραγματοποιούνται οι εξετάσεις όλων των μαθημάτων εξαμήνου αυτού. Το εαρινό εξάμηνο αρχίζει τη δεύτερη ή τρίτη εβδομάδα του Φεβρουαρίου και διαρκεί 13 πλήρεις εβδομάδες. Με απόφαση της ΣΕ μπορεί για εξαιρετικούς λόγους να διαφοροποιείται η έναρξη κάθε εξαμήνου.

3. Στο ΠΜΣ παρέχεται η δυνατότητα μερικής φοίτησης για εργαζόμενους/νες φοιτητές /τριες, εφόσον αποδεδειγμένα εργάζονται για περισσότερες από είκοσι (20) ώρες εβδομαδιαίως. Παρέχεται επίσης η δυνατότητα μερικής φοίτησης και για μη εργαζόμενους μεταπτυχιακού/κές φοιτητές/τριες όταν συντρέχουν σοβαροί λόγοι, όπως ασθένεια, σοβαροί οικογενειακοί λόγοι, στράτευση, λόγοι ανωτέρας βίας ή στράτευση, εξαιτίας των οποίων αδυνατούν να ανταποκριθούν στις ελάχιστες απαιτήσεις του προγράμματος «πλήρους» φοίτη-

σης. Στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει η Συνέλευση του Τμήματος να εγκρίνει την μερική φοίτηση. Η χρονική διάρκεια της μερικής φοίτησης είναι κατ' ανώτατο όριο έξι (6) εξάμηνα. Στα τέσσερα (4) πρώτα ο φοιτητής θα πρέπει να ολοκληρώσει την παρακολούθηση των μαθημάτων, και στα τελευταία δύο (2) τη διπλωματική του εργασία.

4. Επίσης στους μεταπτυχιακούς/κες φοιτητές/τριες μπορεί να χορηγηθεί κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης, προσωρινή αναστολή σπουδών, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Κατά τη διάρκεια της αναστολής, η ιδιότητα του μεταπτυχιακού φοιτητή αναστέλλεται. Ο χρόνος της αναστολής δεν προσμετράται στην ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης. Η αναστολή χορηγείται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος και μόνο αν συντρέχουν οι σοβαροί λόγοι που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη παράγραφο. Δεν συνιστά σοβαρό λόγο για τη χορήγηση αναστολής η παρακολούθηση άλλου μεταπτυχιακού ή άλλου εκπαιδευτικού προγράμματος. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής, ο οποίος λαμβάνει αναστολή φοίτησης, όταν επανέλθει στη φοίτησή του, εξακολουθεί να υπάγεται στο καθεστώς φοίτησης του χρόνου εγγραφής του ως μεταπτυχιακού φοιτητή.

5. Στους μεταπτυχιακούς/κες φοιτητές/τριες μπορεί να χορηγηθεί παράταση φοίτησης μέχρι ένα έτος, κατόπιν αιτιολογημένης απόφασης της Συνέλευσης του Τμήματος εφόσον συντρέχουν οι σοβαροί λόγοι που μπορεί να στηρίξουν και τη χορήγηση αναστολής.

Άρθρο 8

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών

1. Οι μεταπτυχιακοί/κες φοιτητές/τριες έχουν όλα τα δικαιώματα, τις παροχές και τις διευκολύνσεις που προβλέπονται και για τους φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων.

2. Οι μεταπτυχιακοί/κες φοιτητές/τριες του ΠΜΣ υποχρεούνται:

α) Να παρακολουθούν ανελλιπώς τις παραδόσεις, τα εργαστήρια και τις λοιπές δραστηριότητες που προβλέπονται για κάθε μάθημα. Για την επιτυχή παρακολούθηση κάθε μαθήματος, οι φοιτητές πρέπει να έχουν παρακολουθήσει τα 4/5 του συνόλου των ωρών διδασκαλίας του. Σε διαφορετική περίπτωση, πρέπει να παρακολουθήσουν εκ νέου το συγκεκριμένο μάθημα. Για την επιτυχή ολοκλήρωση των μαθημάτων του εξαμήνου, οι φοιτητές πρέπει να έχουν παρακολουθήσει τα 4/5 του συνόλου των ωρών διδασκαλίας όλων των μαθημάτων. Εάν δεν συμπληρώνουν τον αναγκαίο αριθμό παρουσιών, πρέπει να επαναλάβουν το εξάμηνο. Στις περιπτώσεις αυτές παρατείνεται αυτοδικαίως η διάρκεια φοίτησης και ο συγκεκριμένος χρόνος αφαιρείται από το χρόνο παράτασης που προβλέπεται στο άρθρο 7 παρ. 5 του παρόντος κανονισμού.

β) Να υποβάλουν μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες τις απαιτούμενες εργασίες για κάθε μάθημα.

γ) Να προσέρχονται στις προβλεπόμενες εξετάσεις.

δ) Να υποβάλλουν μέχρι την ημερομηνία που ανακοινώνεται από τη Γραμματεία την δήλωση με το μάθημα ή τα μαθήματα επιλογής που επιθυμούν να παρακολουθήσουν κάθε εξάμηνο.

ε) Να υποβάλλουν στη Γραμματεία, πριν από την αξιολόγηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής τους εργασίας, υπεύθυνη δήλωση ότι σε αυτήν δεν περιέχονται στοιχεία λογοκλοπής.

στ) Να σέβονται και να τηρούν τις αποφάσεις της ΣΕ καθώς και την ακαδημαϊκή δεοντολογία.

ζ) Οι υπότροφοι φοιτητές είναι επιπλέον υποχρεωμένοι, με απόφαση της ΣΕ, να προσφέρουν τις υπηρεσίες που τους ανατίθενται στα μαθήματα, στα Εργαστήρια και στην Έρευνα για το ΠΜΣ.

3. Οι φοιτητές του ΠΜΣ υποχρεούνται επίσης στην αρχή κάθε εξαμήνου να καταβάλουν τέλη φοίτησης, το ύψος των οποίων ορίζεται στην Προκήρυξη του προγράμματος. Απαλλάσσονται από τα τέλη φοίτησης, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές όταν συντρέχουν τα εισοδηματικά κριτήρια που ορίζει ο νόμος, εφόσον δεν έχουν τύχει αντίστοιχης απαλλαγής για τη συμμετοχή τους σε άλλο ΠΜΣ. Οι απαλλασσόμενοι φοιτητές δεν θα ξεπερνούν το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) του συνολικού αριθμού των φοιτητών που εισάγονται στο ΠΜΣ. Αν οι δικαιούχοι υπερβαίνουν το ανωτέρω ποσοστό, επιλέγονται με σειρά κατάταξης, ξεκινώντας από αυτούς που έχουν το μικρότερο εισόδημα. Η αίτηση απαλλαγής τελών φοίτησης υποβάλλεται από τον ενδιαφερόμενο στη Γραμματεία του ΠΜΣ ύστερα από την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής των επιτυχόντων.

Άρθρο 9

Διδακτικό προσωπικό

1. Τη διδασκαλία των μαθημάτων του ΠΜΣ αναλαμβάνουν τα μέλη του Τομέα Διεθνών Σπουδών, μετά από πρόταση της ΣΕ και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Στη διδασκαλία μπορούν να συμμετέχουν και ομότιμα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, που ανήκαν στον ίδιο Τομέα.

2. Η Συνέλευση του Τμήματος με απόφασή της, έχοντας υπόψη την εισήγηση του Διευθυντή του ΠΜΣ, μπορεί να καλέσει, για την κάλυψη εκπαιδευτικών αναγκών, ως επισκέπτες, καταξιωμένους επιστήμονες που έχουν θέση ή προσόντα καθηγητή ή ερευνητή σε ερευνητικό κέντρο, ή επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους με εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή.

Άρθρο 10

Υποχρεώσεις διδασκόντων

1. Ο υπεύθυνος (σε περίπτωση συνδιδασκαλίας: οι υπεύθυνοι) για τη διδασκαλία μαθήματος στο ΠΜΣ είναι υποχρεωμένος:

α) Να τηρεί πιστά και επακριβώς το πρόγραμμα και το ωράριο των παραδόσεων του μαθήματος.

β) Να καθορίζει το περιεχόμενο του μεταπτυχιακού μαθήματος, στο πλαίσιο της ύλης της ειδικότερης θεματικής του, με τρόπο ακαδημαϊκά έγκυρο.

γ) Να τηρεί τουλάχιστον δύο (2) ώρες γραφείου την εβδομάδα, που θα επιτρέπουν την απρόσκοπτη επικοινωνία των φοιτητών μαζί του για θέματα που άπτονται των σπουδών τους και του συγκεκριμένου μαθήματος.

δ) Να ανακοινώνει κατά την έναρξη του εξαμήνου το αναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας του μαθήματος, διάρκειας δεκατριών (13) εβδομάδων.

ε) Να αναπληρώνει τις ώρες διδασκαλίας που τυχόν απωλέστηκαν για λόγους που αφορούν τον ίδιο, σε ημέρες και ώρες που ανακοινώνονται εγκαίρως.

Άρθρο 11

Αξιολόγηση μεταπτυχιακών φοιτητών

1. Ο τρόπος αξιολόγησης των μεταπτυχιακών φοιτητών για κάθε μάθημα προσδιορίζεται από τον διδάσκοντα στην αρχή του εξαμήνου και γνωστοποιείται στους φοιτητές μαζί με το αναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας του μαθήματος. Ο τρόπος εξέτασης και βαθμολογίας των φοιτητών πρέπει να διασφαλίζει το αδιάβλητο, την αντικειμενικότητα και τη διαφάνεια.

2. Η αξιολόγηση των επιδόσεων των μεταπτυχιακών φοιτητών γίνεται την πρώτη εβδομάδα του Φεβρουαρίου για τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου και εντός του Ιουνίου για τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου. Οι επιτυχόντες βαθμολογούνται από το έξι (6) ως το δέκα (10), με δυνατότητα βαθμολογούνται με Ε (Επανάληψη). Οι διδάσκοντες υποχρεούνται να εκδίδουν τα αποτελέσματα των εξετάσεων το αργότερο μέσα σε διάστημα δέκα (10) ημερών από την ημέρα εξέτασης.

3. Σε περίπτωση βαθμολόγησης με Ε, που αντιστοιχεί σε βαθμό κάτω από έξι (6), ο φοιτητής επανεξετάζεται μία μόνο φορά, σε επαναληπτική εξέταση που λαμβάνει χώρα τον Σεπτέμβριο για τα μαθήματα τόσο του χειμερινού όσο και του εαρινού εξαμήνου. Οι διδάσκοντες υποχρεούνται να εκδίδουν τα αποτελέσματα της εξέτασης αυτής το αργότερο μέσα σε διάστημα πέντε (5) ημερών από την ημέρα εξέτασης.

Εάν ο μεταπτυχιακός φοιτητής αποτύχει στην επαναληπτική εξέταση, έχει τη δυνατότητα να επαναλάβει το μάθημα κατά το επόμενο εξάμηνο στο οποίο αυτό έχει προγραμματιστεί να διδαχθεί, χωρίς όμως πλέον να έχει δικαίωμα επανεξέτασής του σε περίπτωση αποτυχίας του στην πρώτη εξέταση. Στην εξέταση αυτή ο μεταπτυχιακός φοιτητής δικαιούται να ζητήσει να μην εξεταστεί από τον διδάσκοντα, αλλά από τριμελή επιτροπή άλλων μελών ΔΕΠ του ίδιου ή συναφούς αντικείμενου, που ορίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Στην περίπτωση που ο μεταπτυχιακός φοιτητής αποτύχει σε αυτή τη μόνη επανεξέταση ή δεν εμφανιστεί, διαγράφεται από το πρόγραμμα με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Άρθρο 12

Αξιολόγηση μαθημάτων και διδασκόντων

1. Η αξιολόγηση των μαθημάτων διενεργείται σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα του ΑΠΘ. Μετά την ολοκλήρωση ενός μαθήματος και πριν από τις εξετάσεις, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές αξιολογούν αυτό ηλεκτρονικά, μέσω του πληροφοριακού Συστήματος της ΜΟΔΙΠ του ΑΠΘ.

2. Η αξιολόγηση των διδασκόντων γίνεται με κριτήρια τις γνώσεις και την ικανότητα μετάδοσής τους στους φοιτητές, το επίπεδο της προετοιμασίας τους, τη χρησιμοποίηση της πλέον σύγχρονης και διεθνώς καθιερωμένης - για υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακές σπουδές - βιβλιογραφίας, την προθυμία τους να απαντούν σε ερωτήσεις, την έγκαιρη βαθμολόγηση και επιστροφή εργασιών και γραπτών εξετάσεων, την τήρηση των ωρών διδασκαλίας του μαθήματος και των ωρών γραφείου, κ.λπ.

Άρθρο 13

Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία

1. Εφόσον ο μεταπτυχιακός φοιτητής έχει εξετασθεί επιτυχώς σε όλα τα μαθήματα του α' και του β' εξαμήνου του ΠΜΣ, μπορεί να ενταχθεί στη διαδικασία συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής του εργασίας.

2. Για το σκοπό αυτό θα πρέπει να ετοιμάσει προκαταρκτικό περίγραμμα έρευνας και να επιλέξει επιβλέποντα καθηγητή από τους διδάσκοντες στο ΠΜΣ, με τη σύμφωνη γνώμη του τελευταίου. Στο περίγραμμα έρευνας πρέπει να προσδιορίζεται το θέμα που θα αναλυθεί, η μεθοδολογία της επιστημονικής του προσέγγισης καθώς και η βιβλιογραφία που θα χρησιμοποιηθεί. Η αποδοχή της ερευνητικής πρότασης του μεταπτυχιακού φοιτητή από τον επιβλέποντα γίνεται με κριτήριο τη συνάφεια του θέματος με το αντικείμενο του ΠΜΣ.

3. Η ΣΕ ορίζει τον επιβλέποντα καθηγητή και την τριμελή επιτροπή για την επίβλεψη και αξιολόγηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Στην επιτροπή μετέχει και ο επιβλέπων καθηγητής. Τα υπόλοιπα δύο (2) μέλη πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο της διπλωματικής εργασίας.

4. Το θέμα της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας εγγράφεται σε ειδικό κατάλογο μεταπτυχιακών μελετών που τηρείται στη Γραμματεία του ΠΜΣ. Στον κατάλογο αυτόν περιλαμβάνονται απαραίτητως τα ονοματεπώνυμα του υποψηφίου και του επιβλέποντος, η ημερομηνία έγκρισης του θέματος από τη ΣΕ και η ημερομηνία περάτωσης της διαδικασίας, είτε με αποδοχή είτε με απόρριψη.

5. Ανάλογα με την εξέλιξη της εκπόνησης της διπλωματικής του εργασίας, ο μεταπτυχιακός φοιτητής ενημερώνει τον επιβλέποντα καθηγητή, ο οποίος παρακολουθεί, με ημερολόγιο προόδου, αν τηρούνται οι στόχοι και οι προδιαγραφές της έρευνας. Το κείμενο της εργασίας ενδείκνυται να έχει έκταση από 15.000 ως 20.000 λέξεις.

6. Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία θα πρέπει να ολοκληρωθεί εντός του προβλεπόμενου γι' αυτή χρόνου, αναλόγως αν η φοίτηση είναι πλήρης ή μερική (ένα ή δύο εξάμηνα, αντίστοιχα).

7. Όταν περατωθεί η σύνταξη της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας, αυτή υποβάλλεται σε τρία (3) αντίτυπα στη Γραμματεία του ΠΜΣ, με τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος καθηγητή ότι πληροί τις προϋποθέσεις για να εισαχθεί προς κρίση.

8. Οι παρουσιάσεις των μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών πραγματοποιούνται σε ημερομηνίες που ορί-

ζονται από τη ΣΕ, το αργότερο εντός σαράντα (40) ημερών από την κατάθεσή τους. Η πρόσκληση και ανακοίνωση για την παρουσίαση των διπλωματικών εργασιών απευθύνεται από τον Διευθυντή του ΠΜΣ.

9. Κατά τη διάρκεια της παρουσίασης, ο μεταπτυχιακός φοιτητής παρουσιάζει στην Επιτροπή τα κύρια σημεία της διπλωματικής του εργασίας με τα συμπεράσματά της. Η παρουσίαση δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δεκαπέντε (15) λεπτά. Στη συνέχεια, τα μέλη της Επιτροπής υποβάλλουν ερωτήσεις στον φοιτητή, η συνολική διάρκεια των οποίων δεν μπορεί να υπερβεί τα τριάντα (30) λεπτά.

10. Αμέσως μετά την ολοκλήρωση της δημόσιας παρουσίασης, η Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή διαβιβάζει στη Γραμματεία του ΠΜΣ το Πρακτικό εξέτασης του φοιτητή και το βαθμό της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας, με κλίμακα βαθμολογίας από μηδέν (0) έως δέκα (10).

11. Δεν είναι δυνατή η αλλαγή του θέματος της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας του φοιτητή, παρά μόνο με απόφαση της ΣΕ, μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του επιβλέποντα καθηγητή. Η αλλαγή θέματος μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας δεν αποτελεί σε καμία περίπτωση λόγο για παράταση των παραπάνω προθεσμιών.

Άρθρο 14

Δίπλωμα μεταπτυχιακών σπουδών

1. Για τον υπολογισμό του βαθμού του διπλώματος μεταπτυχιακών σπουδών πολλαπλασιάζεται ο βαθμός κάθε μαθήματος του α' και β' εξαμήνου καθώς και της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας του γ' εξαμήνου με τον αντίστοιχο αριθμό πιστωτικών μονάδων και το άθροισμα των επιμέρους γινομένων διαιρείται με τον αριθμό πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Διπλώματος. Ο βαθμός του μεταπτυχιακού διπλώματος υπολογίζεται με ακρίβεια δεύτερου δεκαδικού ψηφίου. Η κλίμακα κατανομής των βαθμών για τον χαρακτηρισμό του τίτλου σπουδών είναι: άριστα (8,50 – 10,00), Λίαν Καλώς (6,50 – 8,49) και Καλώς (6,00 – 6,49).

2. Στο δίπλωμα μεταπτυχιακών σπουδών επισυνάπτεται παράρτημα διπλώματος, ως προς το οποίο ισχύουν οι ρυθμίσεις του άρθρου 15 ν. 3374/2005 και της υπουργικής απόφασης Φ5/89656/Β3/13-8-07 (ΦΕΚ 1466, τ.Β').

Άρθρο 15

Λογοκλοπή / Αποκλεισμός από εξετάσεις / Διαγραφή

1. Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία καθώς και κάθε εργασία που κατατίθεται στο πλαίσιο των μαθημάτων πρέπει να αποτελεί έργο του φοιτητή που την υποβάλλει. Η λογοκλοπή αποτελεί σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα.

2. Λογοκλοπή συνιστά ιδίως η εν όλω ή εν μέρει αντιγραφή έργου άλλου, αυτούσιου ή κατά παράφραση, δημοσιευμένου ή μη, σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή, χωρίς ακριβή και σαφή αναφορά στην πηγή. Επίσης, μορφή λογοκλοπής θεωρείται και η κατάθεση εργασίας από φοιτητή, την οποία έχει συγγράψει εξ ολοκλήρου ένα άλλο πρόσωπο, με ή χωρίς αμοιβή.

3. Σε περιπτώσεις διαπιστωμένης λογοκλοπής, η Συνέλευση του Τμήματος, μετά από αιτιολογημένη εισήγηση της ΣΕ, μπορεί να αποφασίσει τη διαγραφή του/ης μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/ριας. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί η λογοκλοπή μετά τη λήψη του μεταπτυχιακού διπλώματος, ο τίτλος που έχει απονεμηθεί μπορεί να ανακαλείται με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

4. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής που θα καταληφθεί να αντιγράφει σε γραπτή εξέταση για πρώτη φορά, θα αποκλείεται από την εξέταση του αντίστοιχου μαθήματος και θα πρέπει να παρακολουθήσει εκ νέου το μάθημα την επόμενη περίοδο που θα διδαχθεί. Στην περίπτωση αυτή παρατείνεται αυτοδικαίως η διάρκεια φοίτησης και ο χρόνος αυτός αφαιρείται από το χρόνο παράτασης που προβλέπεται στο άρθρο 7 του παρόντος κανονισμού. Η δεύτερη φορά που θα καταληφθεί να αντιγράφει στη διάρκεια των σπουδών του επιφέρει την οριστική διαγραφή του από το ΠΜΣ, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

5. Η Συνέλευση του Τμήματος αποφασίζει επίσης τη διαγραφή του μεταπτυχιακού φοιτητή από το ΠΜΣ όταν αυτός:

α) έχει υπερβεί τον μέγιστο χρόνο ολοκλήρωσης των σπουδών του, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 7 του παρόντος κανονισμού ή

β) έχει αποτύχει στην επαναληπτική εξέταση που προβλέπεται στο άρθρο 11 παρ. 3 του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 16

Αναγόρευση διπλωματούχων

1. Η Συνέλευση του Τμήματος διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης και αποφασίζει να απονεμηθεί το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στους αποφοιτήσαντες.

2. Ο αποφοιτήσας μεταπτυχιακός φοιτητής μπορεί να λαμβάνει, και πριν από την επίσημη αναγόρευσή του ως διπλωματούχου, πιστοποιητικό για την επιτυχή αποπεράτωση του κύκλου σπουδών του ΠΜΣ.

Άρθρο 17

Οικονομικά στοιχεία ΠΜΣ

Τα έσοδα των Π.Μ.Σ. για κάλυψη των εξόδων του προϋπολογισμού σύμφωνα με την ιδρυτική πράξη (άρθρο 11 «Κόστος Λειτουργίας-ΦΕΚ 3647/τ.Β'/27-8-2018) προέρχονται αποκλειστικά από τέλη φοίτησης. Τα τέλη φοίτησης του ΠΜΣ είναι ύψους τριακοσίων (300) ευρώ ανά φοιτητή για κάθε εξάμηνο φοίτησης, ήτοι συνολικά εννιακοσίων (900) ευρώ για τα τρία εξάμηνα. Τα τέλη μειώνονται στο ποσό των εκατόν πενήντα (150) ευρώ ανά εξάμηνο, σε περίπτωση μερικής φοίτησης. Τα ποσά αυτά δεν καλύπτουν αμοιβές διδασκόντων. Το ποσό μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Οι εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης ορίζονται στο άρθρο 37 του ν. 4485/2017. Οι κατηγορίες δαπανών του ΠΜΣ είναι οι εξής: δαπάνες εξοπλισμού και δαπάνες λογισμικού, δαπάνες χορήγησης υποτροφιών σε μεταπτυχιακούς φοιτητές, δαπάνες αναλωσίμων, δαπάνες μετακι-

νήσεων διδασκόντων του ΠΜΣ, αμοιβές διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης, λοιπές δαπάνες, όπως ιδίως έξοδα δημοσιότητας-προβολής, αγοράς εκπαιδευτικού υλικού, οργάνωσης συνεδρίου, δαπάνες εργασιών πεδίου και λειτουργικά έξοδα ιδρύματος (30% των τελών φοίτησης).

Άρθρο 18 Υποτροφίες

Εφόσον καλυφθούν οι ανάγκες λειτουργίας του, το ΠΜΣ θα δώσει μία υποτροφία στον πρώτο στη σειρά κατάταξης φοιτητή του κατά την εισαγωγή στο ΠΜΣ. Η υποτροφία έχει τη μορφή της απαλλαγής από την καταβολή όλων των τελών φοίτησης στο ΠΜΣ.

Άρθρο 19 Διοικητική Υποστήριξη - Υλικοτεχνική Υποδομή

Τα μαθήματα του ΠΜΣ πραγματοποιούνται στις αίθουσες του κτιρίου της Νομικής Σχολής, όπου διατίθενται βιντεο-προβολέας και πίνακας. Το Τμήμα Νομικής προσφέρει κάθε δυνατή διοικητική και τεχνική υποστήριξη ώστε να παραμείνουν λειτουργικές οι αίθουσες.

Άρθρο 20 Μεταβατικές ρυθμίσεις

Η ισχύς του παρόντος Κανονισμού αρχίζει από το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 έναρξη λειτουργίας του ΠΜΣ σύμφωνα με το ιδρυτικό ΦΕΚ 3647/τ.Β'/27-8-2018. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές που έχουν ήδη εγγραφεί στο ΠΜΣ της Νομικής Σχολής κατεύθυνση Διεθνών Σπουδών μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 συνεχίζουν και ολοκληρώνουν το πρόγραμμα σύμφωνα με τις ισχύουσες έως την έναρξη ισχύος του παρόντος Κανονισμού διατάξεις.

Οποιοδήποτε ζήτημα προκύπτει στο μέλλον και δεν καλύπτεται από τη σχετική νομοθεσία ή τις διατάξεις του παρόντος Κανονισμού, θα αντιμετωπίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος ή/και της Συγκλήτου του Ιδρύματος με αντίστοιχη τροποποίηση και αναμόρφωση του παρόντος Κανονισμού και δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΜΕΡΟΣ Β' ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Α. Δομή του Προγράμματος

Το ΠΜΣ διαρθρώνεται σε τρία (3) ακαδημαϊκά εξάμηνα. Σε καθένα από τα Α' και Β' εξάμηνα προσφέρονται οκτώ (8) μαθήματα, εκ των οποίων ο κάθε φοιτητής πρέπει να επιλέξει τέσσερα (4) σε κάθε εξάμηνο. Στο Γ' εξάμηνο οι φοιτητές εκπονούν τη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία.

Κάθε προσφερόμενο μάθημα εντάσσεται σε μια ή περισσότερες ειδικεύσεις. Εφόσον ο φοιτητής επιλέξει τουλάχιστο τέσσερα (4) συνολικά μαθήματα που ανήκουν σε μια ειδικεύση, στα οποία περιλαμβάνεται το υποχρεωτικό μάθημα κάθε ειδικεύσης, και εκπονήσει τη διπλωματική εργασία του σε συναφές αντικείμενο, λαμβάνει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Διεθνών και Ευρωπαϊκών Νομικών Σπουδών» στη συγκεκριμένη ειδικεύση.

Η γλώσσα διδασκαλίας των μαθημάτων και της συγγραφής της διπλωματικής εργασίας είναι η ελληνική.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τις ώρες διδασκαλίας και τις ακαδημαϊκές πιστωτικές μονάδες ανά μάθημα και στο σύνολο του προγράμματος. Κάθε ECTS αντιστοιχεί σε 25 ώρες φόρτου εργασίας.

Περιγραφή	Ωρες	ECTS
Α' ΕΞΑΜΗΝΟ 8 μαθήματα εκ των οποίων κάθε φοιτητής επιλέγει τα 4	26 ώρες - 7,5 credits/ μάθημα	104
Β' ΕΞΑΜΗΝΟ 8 μαθήματα εκ των οποίων κάθε φοιτητής επιλέγει τα 4	26 ώρες - 7,5 credits/ μάθημα	104
Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία		30
Σύνολο		90

Το σύνολο των πιστωτικών μονάδων (ECTS) που απαιτούνται για την απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι ενενήντα (90). Το αναλυτικό πρόγραμμα μαθημάτων ανά εξάμηνο διαμορφώνεται ως εξής:

Α' Εξάμηνο:

Μαθήματα	ECTS
Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Συνταγματικές αρχές του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ - Υποχρεωτικό)	7,5
Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων και Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (ΔΕΕ)	7,5
Συγκριτικό Δίκαιο: Μεθοδολογικές προσεγγίσεις του συγκριτικού δικαίου και συγκριτικοί νομικοί πολιτισμοί (ΔΕΕ, ΔΔΔ, ΙΔΔ)	7,5
Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο: Χρηματοδοτήσεις (ΙΔΔ, ΔΔΔ)	7,5
Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο: Επίλυση διεθνών διαφορών (ΙΔΔ - Υποχρεωτικό)	7,5
Διπλωματική Ιστορία: Διεθνείς κρίσεις του Ψυχρού Πολέμου (ΔΔΔ)	7,5
Η εφαρμογή του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ).	7,5
Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Θεμελιώδεις έννοιες και εφαρμογές (ΔΔΔ - Υποχρεωτικό)	7,5

Β' Εξάμηνο:

Μαθήματα	ECTS
Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Δίκαιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΔΕΕ)	7,5
Συγκριτικό Δίκαιο: Διεθνές, Ευρωπαϊκό και Συγκριτικό Δίκαιο μη Διάκρισης. (ΔΕΕ, ΙΔΔ, ΔΔΔ)	7,5

Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο: Ξένες Επενδύσεις (ΙΔΔ, ΔΔΔ)	7,5
Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο: Καθορισμός εφαρμοστέου δικαίου (ΙΔΔ)	7,5
Διπλωματική Ιστορία: Η πορεία της ευρωπαϊκής ενοποίησης: Από το Σχέδιο Marshall στη Συνθήκη του Μάαστριχτ (ΔΕΕ, ΔΔΔ)	7,5
Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Το νομικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΔΕΕ, ΔΔΔ)	7,5
Δίκαιο Διεθνών Συναλλαγών (ΙΔΔ)	7,5
Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Δίκαιο χρήσης βίας και συλλογική ασφάλεια (ΔΔΔ)	7,5

- Για τη λήψη ειδίκευσης στο Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθήσουν επιτυχώς, στο χειμερινό εξάμηνο, το μάθημα: «Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Συνταγματικές αρχές του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης» και τουλάχιστον τρία εκ των μαθημάτων: α) Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων και Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης, β) Συγκριτικό Δίκαιο: Μεθοδολογικές προσεγγίσεις του συγκριτικού δικαίου και συγκριτικοί νομικοί πολιτισμοί, γ) Η εφαρμογή του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης δ) Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Δίκαιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, ε) Συγκριτικό Δίκαιο: Διεθνές, Ευρωπαϊκό και Συγκριτικό Δίκαιο μη Διάκρισης, στ) Διπλωματική Ιστορία: Η πορεία της ευρωπαϊκής ενοποίησης: Από το Σχέδιο Marshall στη Συνθήκη του Μάαστριχτ και ζ) Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Το νομικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

- Για τη λήψη ειδίκευσης στο Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο και στο Δίκαιο των Διεθνών Συναλλαγών, οι φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθήσουν επιτυχώς, στο χειμερινό εξάμηνο, το μάθημα «Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο: Επίλυση διεθνών διαφορών» και τουλάχιστον τρία εκ των μαθημάτων: α) Συγκριτικό Δίκαιο: Μεθοδολογικές προσεγγίσεις του συγκριτικού δικαίου και συγκριτικοί νομικοί πολιτισμοί β) Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο: Χρηματοδοτήσεις, γ) Συγκριτικό Δίκαιο: Διεθνές, Ευρωπαϊκό και Συγκριτικό Δίκαιο μη Διάκρισης, δ) Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο: Ξένες Επενδύσεις, ε) Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο: Καθορισμός εφαρμοστέου δικαίου και στ) Δίκαιο Διεθνών Συναλλαγών.

- Για τη λήψη ειδίκευσης στο Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο, οι φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθήσουν επιτυχώς, στο χειμερινό εξάμηνο, το μάθημα «Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Θεμελιώδεις έννοιες και εφαρμογές» και τουλάχιστον τρία εκ των μαθημάτων: α) Συγκριτικό Δίκαιο: Μεθοδολογικές προσεγγίσεις του συγκριτικού δικαίου και συγκριτικοί νομικοί πολιτισμοί, β) Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο: Χρηματοδοτήσεις, γ) Διπλωματική Ιστορία: Διεθνείς κρίσεις του Ψυχρού Πολέμου, δ) Συγκριτικό Δίκαιο: Διεθνές, Ευρωπαϊκό και Συγκριτικό Δίκαιο μη Διάκρισης, ε) Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο: Ξένες Επενδύσεις, στ) Διπλωματική Ιστορία: Η πορεία της ευρωπαϊκής ενοποίησης: Από το Σχέδιο Marshall στη

Συνθήκη του Μάαστριχτ, ζ) Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Το νομικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η) Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Δίκαιο χρήσης βίας και συλλογική ασφάλεια.

Β. Περιγραφή των μαθημάτων

Α' Εξάμηνο

1. Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Συνταγματικές αρχές του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Συμμετέχει ως υποχρεωτικό μάθημα στην ειδίκευση του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης).

Κύριο αντικείμενο του μαθήματος είναι το νομικό πλαίσιο των σχέσεων του εθνικού δικαίου και του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εξετάζονται οι θεμελιώδεις αρχές που διέπουν αυτό το πλαίσιο και ειδικότερα τα ζητήματα της άμεσης ισχύος, της υπεροχής και της αποτελεσματικής εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης στην εθνική έννομη τάξη των κρατών μελών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο ζήτημα της αποτελεσματικής εφαρμογής των οδηγιών. Εξετάζεται επίσης η συνεργασία των εθνικών δικαστηρίων με τον Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της προδικαστικής παραπομπής, καθώς επίσης το θέμα της ευθύνης των κρατών μελών για τη μη συμμόρφωσή τους με το δίκαιο της Ένωσης. Στο πλαίσιο επίσης του συγκεκριμένου μαθήματος εξετάζονται και οι σχέσεις του διεθνούς δικαίου με το δίκαιο της Ένωσης. Η εμβάθυνση στα εν λόγω ζητήματα πραγματοποιείται κυρίως μέσα από την ανάλυση της νομολογίας του Δικαστηρίου της Ένωσης και κάποιων αποφάσεων εθνικών δικαστηρίων. Σκοπός του μαθήματος είναι να εξοικειωθούν οι συμμετέχοντες με τους τρόπους αποτελεσματικής εφαρμογής του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την προνομιακή αντιμετώπιση του από τις αρμόδιες εθνικές αρχές και τα εθνικά δικαστήρια.

2. Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων και Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (Συμμετέχει στην ειδίκευση του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης).

Το μάθημα αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και σε ειδικότερη ενότητα την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων. Αναφέρεται, επίσης, σε ζητήματα που αφορούν την προσωπική κατάσταση καθώς και τις θρησκευτικές πεποιθήσεις των προσώπων, σε θέματα για τη θέση των προσώπων σε περιπτώσεις διεθνών εντάσεων ή πολέμων, σε θέματα δημόσιας τάξης, ασφάλειας και υγείας, στην ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων ενόψει του BREXIT, καθώς και στην πολιτική ασύλου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Κανονισμός «Δουβλίνο III» και διάλογος των ευρωπαίων δικαστών στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πολιτικής ασύλου).

3. Συγκριτικό Δίκαιο: Μεθοδολογικές προσεγγίσεις του συγκριτικού δικαίου και συγκριτικοί νομικοί πολιτισμοί (Συμμετέχει σε όλες τις ειδικεύσεις).

Σκοποί του Συγκριτικού Δικαίου - Φιλοσοφικές προσεγγίσεις του Συγκριτικού Δικαίου - Συγκριτική Μέθοδος - Το πρόβλημα των νομικών μεταφτεύσεων - Οι ταξινομήσεις των δικαίων σε μεγάλες οικογένειες - Η Αγγλοαμερικανική οικογένεια και η Ευρωπαϊκή οικογένεια

κογένεια δικαίων - Δίκαια που δεν ανήκουν στο Δυτικό νομικό πολιτισμό: Ισλαμικό Δίκαιο και Δίκαια της Άπω Ανατολής.

4. Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο: Χρηματοδοτήσεις (Συμμετέχει στις ειδικεύσεις Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου και Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου).

Σχεδιασμός, αξιολόγηση και υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων (investment projects). Το επιχειρηματικό σχέδιο (business plan), το επενδυτικό κόστος (investment cost) και η κάλυψή του. Οι πηγές της χρηματοδότησης του κόστους υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων. Contracting for infrastructure projects. Η περιβαλλοντική παράμετρος στην υλοποίηση διεθνών επενδυτικών σχεδίων μεγάλων έργων υποδομών. Οι χρηματοδοτικές συμβάσεις για την χρηματοδότηση του κόστους υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων. Project financing. Χρηματοδοτήσεις διεθνών αναπτυξιακών τραπεζών. (Multilateral Development Banks). Διεθνής Αναπτυξιακή Συνεργασία (Financing for Development). Συστήματα διαχείρισης της χορήγησης αναπτυξιακής βοήθειας. Η Χρηματοδότηση της Ανάπτυξης (Monterrey Consensus). Οι Βιώσιμοι Αναπτυξιακοί Στόχοι (Sustainable Development Goals).

5. Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο: Επίλυση διεθνών διαφορών (Συμμετέχει ως υποχρεωτικό μάθημα στην ειδίκευση του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου).

Επίλυση ιδιωτικών διεθνών διαφορών: Διεθνής δικαιοδοσία, αναγνώριση και εκτέλεση αλλοδαπών αποφάσεων, Κανονισμοί Βρυξέλλες Ia (αστικές και εμπορικές υποθέσεις), Βρυξέλλες IIa (γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας) και 650/2012 (κληρονομική διαδοχή).

6. Διπλωματική Ιστορία: Διεθνείς κρίσεις του Ψυχρού Πολέμου

(Συμμετέχει στην ειδίκευση Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου).

Οι φοιτητές καλούνται να εμβαθύνουν στην ιστορία των διεθνών σχέσεων κατά την περίοδο του Ψυχρού Πολέμου και, ειδικότερα, στην εξέλιξη διεθνών κρίσεων και την αντιμετώπισή τους από τις εμπλεκόμενες δυνάμεις και τους διεθνείς οργανισμούς. Ως άξονες χρησιμεύουν οι ακόλουθες ευρύτερες θεματικές:

1. Τα πυρηνικά όπλα, το ενδεχόμενο της χρήσης τους και ο έλεγχος των πυρηνικών εξοπλισμών.

2. Επεμβάσεις των Ηνωμένων Πολιτειών σε τρίτες χώρες και κρίσεις του Ψυχρού Πολέμου.

3. Η προσέγγιση ανάμεσα στις Ηνωμένες Πολιτείες και τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας.

4. Επεμβάσεις της Σοβιετικής Ένωσης σε τρίτες χώρες και κρίσεις του Ψυχρού Πολέμου.

5. Ο τερματισμός του Ψυχρού Πολέμου.

7. Η εφαρμογή του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

(Συμμετέχει στην ειδίκευση του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης).

Η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην έννομη τάξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως διαμορφώνεται μετά τη θέση σε ισχύ του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, προσεγγίζεται μέσω της νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και των εθνικών δικαστηρίων, ιδίως του Συμβουλίου της Επικρατείας,

που εφαρμόζουν το Χάρτη. Το σεμινάριο διαρθρώνεται σε τέσσερις ενότητες. Στην πρώτη εξετάζεται, συνοπτικά, η νομολογία του Δικαστηρίου για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων μέσω των γενικών αρχών του κοινοτικού δικαίου, όπως διαμορφώθηκε πριν τη θέση σε ισχύ του Χάρτη. Στη δεύτερη αναλύονται οι γενικές διατάξεις του Χάρτη, με έμφαση στο πεδίο εφαρμογής του και, ιδίως, στη δέσμευση των κρατών μελών από το Χάρτη, στο εύρος της προστασίας που παρέχει και στη σχέση του επιπέδου προστασίας του Χάρτη με το επίπεδο που εγγυάται η Ευρωπαϊκή Σύμβαση και τα εθνικά συντάγματα. Στο πλαίσιο της τρίτης ενότητας σχολιάζεται η εφαρμογή του Χάρτη σε σχέσεις ιδιωτικού δικαίου, μαζί με τις γενικές αρχές του δικαίου της ΕΕ και με πράξεις του παράγωγου δικαίου. Στην τελευταία ενότητα γίνεται αναφορά στη νομολογία των εθνικών δικαστηρίων που αφορά την εφαρμογή του Χάρτη.

8. Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Θεμελιώδεις έννοιες και εφαρμογές

(Συμμετέχει ως υποχρεωτικό μάθημα στην ειδίκευση του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου).

Το μάθημα στοχεύει στην κατανόηση των βασικών πυλώνων του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου και την περαιτέρω εμβάθυνση σε αυτούς. Μέσα από την παρουσίαση των θεμελιωδών εννοιών του ΔΔΔ και των πρακτικών εφαρμογών τους προσφέρεται η γενική εποπτεία του γνωστικού αντικειμένου ώστε να γίνουν κατανοητές οι συναφείς θεωρητικές προκλήσεις και η σχετική διεθνολογική πρακτική. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται έννοιες όπως η κρατική κυριαρχία, η διεθνής νομική προσωπικότητα, η αυτοδιάθεση και η κρατογένεση, μορφές εκδήλωσης συναίνεσης, η κανονιστική ιεραρχία, θέματα αποτελεσματικότητας και νομιμότητας, το έννομο συμφέρον, η νομική διαφορά, η εξωεδαφικότητα, η καλή πίστη, η κατάχρηση δικαιώματος και το περιθώριο εκτίμησης. Στόχος είναι κάθε χρονιά να εξετάζονται εκείνες οι έννοιες για τις οποίες υπάρχουν τρέχουσες ή πρόσφατες εξελίξεις που απασχολούν τη διεθνολογική κοινότητα τόσο αναφορικά με το Γενικό Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο όσο και με ειδικούς τομείς του, όπως το Δίκαιο Προστασίας των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και Ελευθεριών, το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο, το Διεθνές Ποινικό Δίκαιο ή το Διεθνές Περιβαλλοντικό Δίκαιο. Το μάθημα απευθύνεται στους φοιτητές που επιθυμούν να αποκτήσουν στιβαρή γνώση των θεμελιών του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου αλλά και σε αυτούς που ενδιαφέρονται για τις σύγχρονες εφαρμογές του.

Β' Εξάμηνο

1. Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης: Δίκαιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης

(Συμμετέχει στην ειδίκευση του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης).

Το αντικείμενο του μαθήματος καλύπτει την ιστορική εξέλιξη και το σημερινό στάδιο της ΟΝΕ, όπως διαμορφώθηκε μετά την οικονομική κρίση της τελευταίας δεκαετίας, από τη σκοπιά των ρυθμίσεων του πρωτογενούς και του παράγωγου ενωσιακού δικαίου και της σχετικής νομολογίας του ΔΕΕ. Εξετάζονται οι εξής ενότητες:

α) η εξέλιξη της οικονομικής συνεργασίας από την Κοινή Αγορά στην ΟΝΕ, β) το πρωτογενές δίκαιο της ΟΝΕ (ειδικότερα, η σχέση Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής, οι αρμοδιότητες της Ένωσης στο πεδίο της οικονομικής και της νομισματικής πολιτικής, ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών), γ) η οικονομική κρίση και η εξέλιξη της ΟΝΕ (η αναθεώρηση του πρωτογενούς δικαίου και η διαμόρφωση του δευτερογενούς δικαίου, οι θεσμοί διακρατικής συνεργασίας και τα μέσα άσκησης πολιτικής της ΕΚΤ) και δ) Το δίκαιο της Τραπεζικής Ένωσης.

2. Συγκριτικό Δίκαιο: Διεθνές, Ευρωπαϊκό και Συγκριτικό Δίκαιο μη Διάκριση

(Συμμετέχει σε όλες τις ειδικεύσεις).

I. Θεμελιώδεις έννοιες: Η έννοια της ισότητας και της διάκρισης - Διεθνείς υπερεθνικές και συνταγματικές πηγές του Δικαίου μη Διάκρισης - Οι εκδοχές της ισότητας και η επίδρασή τους στις μορφές διάκρισης. II. Οι λόγοι διάκρισης: Διακρίσεις με βάση την θρησκεία, το φύλο, την εθνότητα και φυλετική καταγωγή, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την αναπηρία, την ηλικία και πολλαπλές διακρίσεις.

3. Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο: Ξένες Επενδύσεις

(Συμμετέχει στις ειδικεύσεις του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου και του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου).

Οι έννοιες της κίνησης των κεφαλαίων, της ξένης άμεσης επένδυσης και της καλυπτόμενης επένδυσης. Πηγές διεθνούς επενδυτικού δικαίου: Διεθνές δίκαιο, Εθνικό δίκαιο, επενδυτικοί κώδικες και η περίπτωση της Ελλάδας. Κρατικές Συμβάσεις και αδειοδοτήσεις. Οι διμερείς συμβάσεις προώθησης και αμοιβαίας προστασίας των επενδύσεων. Οι συμβάσεις ελεύθερου εμπορίου και οι επενδύσεις. Market access. Η ασφάλιση των ξένων επενδύσεων. Η προστασία των ξένων επενδύσεων. Τα standard μεταχείρισης των ξένων επενδύσεων. Επενδυτικοί κίνδυνοι και η αντιμετώπισή τους. Η προστασία του περιβάλλοντος και η συμμόρφωση των ξένων επενδυτών προς την περιβαλλοντική νομοθεσία του τόπου υποδοχής της επένδυσης. Μηχανισμοί επίλυσης των διεθνών επενδυτικών διαφορών. Ευρωπαϊκό Δίκαιο των Ξένων Επενδύσεων.

4. Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο: καθορισμός εφαρμοστέου δικαίου (Συμμετέχει στην ειδικεύση του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου).

Καθορισμός εφαρμοστέου δικαίου: Άρθρα 4-33 ΑΚ, Κανονισμοί Ρώμη I (συμβατικές ενοχές), Ρώμη II (εξωσυμβατικές ενοχές), 1259/2010 (διαζύγιο) και 650/2012 (ζητήματα κληρονομικής διαδοχής).

5. Διπλωματική Ιστορία: Η πορεία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης: Από το Σχέδιο Marshall στη Συνθήκη του Μάαστριχτ (Συμμετέχει στις ειδικεύσεις του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου).

Οι φοιτητές καλούνται να εμβαθύνουν στην ιστορία της ευρωπαϊκής ενοποίησης από την εποχή του μεσοπολέμου, με έμφαση στους κυριότερους σταθμούς αυτής της εξέλιξης, όπως το Πρόγραμμα Ευρωπαϊκής Ανασυγκρότησης (Σχέδιο Marshall), οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες

της δεκαετίας του 1950, οι διαδοχικές διευρύνσεις, αλλά και οι κρίσεις των Κοινοτήτων, και οι πρωτοβουλίες εμβάθυνσης της ύστερης δεκαετίας του 1980 που οδήγησαν στην Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις διαδοχικές αναθεωρήσεις της, έως τη Λισαβόνα (2007).

Σημείωση: Οι γενικές θεματικές εξειδικεύονται σε περισσότερα, ειδικότερα θέματα, τα οποία οι φοιτητές καλούνται να αναπτύξουν. Η συμμετοχή τους υποστηρίζεται από ιδιαίτερους για κάθε θέμα ηλεκτρονικούς φακέλους εργασίας, κατάλογο πηγών στο διαδίκτυο και εκτενή βιβλιογραφία. Απαραίτητη η καλή γνώση της αγγλικής για τη χρήση των πηγών.

6. Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Το νομικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Συμμετέχει στις ειδικεύσεις του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου).

Αντικείμενο του μαθήματος είναι το νομικό σύστημα προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που έχει συγκροτηθεί και λειτουργεί βάσει της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) και της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ). Μελετούνται και συζητούνται εκείνες οι αποφάσεις του ΕΔΔΑ που συνιστούν κρίσιμες νομολογιακές τομές στην προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Εξετάζονται, ανάμεσα σε άλλα, αποφάσεις αναφορικά με το δικαίωμα στη ζωή, την απαγόρευση των βασανιστηρίων και της δουλείας, το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, την ελευθερία έκφρασης, την ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας, το δικαίωμα του συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι, καθώς και του δικαιώματος στην ιδιοκτησία και του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη. Εξετάζονται, επίσης, οι θεσμοί που εγκαθιδρύει το νομικό σύστημα της ΕΣΔΑ με αντικείμενο και σκοπό την εποπτεία επί της συμμόρφωσης των κρατών στις αποφάσεις του ΕΔΔΑ. Το μάθημα επιδιώκει να εξοικειώσει τους συμμετέχοντες με τη λειτουργία του νομικού συστήματος της ΕΣΔΑ και με τον κρίσιμο, πολιτειακής υφής ρόλο που το νομικό αυτό σύστημα αναπτύσσει στην ελληνική έννομη τάξη.

7. Δίκαιο Διεθνών Συναλλαγών

(Συμμετέχει στην ειδικεύση του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου).

Δίκαιο και πρακτική των διεθνών εμπορικών συναλλαγών. Νομικά ζητήματα σχετικά με το διεθνές εμπόριο, τη διαιτητική επίλυση διεθνών διαφορών και το διεθνές ομοιόμορφο δίκαιο. Κανονισμός Ρώμη I (εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές) και Σύμβαση της Βιέννης για τη διεθνή πώληση κινητών πραγμάτων. Άλλες συμβάσεις.

8. Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο: Δίκαιο χρήσης βίας και συλλογική ασφάλεια (Συμμετέχει στην ειδικεύση του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου).

Το μάθημα αντιμετωπίζει τις σύγχρονες προκλήσεις του Δικαίου Χρήσης Βίας και Συλλογικής Ασφάλειας. Το τέλος του Ψυχρού Πολέμου έχει οδηγήσει σε αμφισβήτηση του κλασσικού δόγματος και στην ανάδυση αναθεωρητικών προσεγγίσεων αναφορικά με το Δίκαιο Χρήσης Βίας: η χρήση βίας στον κυβερνοχώρο και οι νέες τεχνολογίες στον τομέα της αμυντικής βιομηχανίας, η αμφι-

σβήτηση του συστήματος συλλογικής ασφάλειας μέσα από την αυτονόμηση των περιφερειακών οργανισμών από τον ΟΗΕ, η χρήση ένοπλου καταναγκασμού από τις επιχειρήσεις υποστήριξης της ειρήνης (peacekeeping), οι διευρυμένες ερμηνείες γύρω από πρακτικές επέμβασης, τα ζητήματα που εγείρονται από τον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας και η συζήτηση για τη χρήση βίας χαμηλής έντασης, είναι μερικά από τα φλέγοντα ζητήματα που οριοθετούν τις σύγχρονες βάσεις για το Δίκαιο Χρήσης Βίας και Συλλογικής Ασφάλειας. Το μάθημα προσεγγίζει

τα παραπάνω αντικείμενα μέσα από τον επιστημονικό διάλογο των διεθνολόγων και δίνει έμφαση στην μελέτη της κρατικής πρακτικής και τις αποφάσεις των διεθνών οργανισμών και των διεθνών δικαιοδοτικών οργάνων.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Θεσσαλονίκη, 8 Μαΐου 2019.

Ο Πρύτανης

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΜΗΤΚΑΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στο Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

A. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

B. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα	Ιστότοπος: www.et.gr
ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054	Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: helpdesk.et@et.gr
ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ	Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: webmaster.et@et.gr
Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)	Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: grammateia@et.gr
Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)	
Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)	
Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30	

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

